

BACH EN TEMPS DE PANDÈMIA

Un dietari personal en forma de pelegrinatge pels cicles
de cantates de Johann Sebastian Bach

CANTATES DE BACH EN TEMPS DE PANDÈMIA

Primera edició: desembre 2022

© Oriol Perez i Treviño

© DINSIC Publicacions Musicals, S.L.

Magatzem: Sepúlveda, 84 - 08015 Barcelona

Seu social: Gran Via de les Corts Catalanes, 529 - 08011 Barcelona

email: dinsic@dinsic.com - www.dinsic.com

Disseny coberta: Núria Sordé

Fotografia: Mercè Rial

Imprès a: Estugraf Impresores, S.L.

Polígono Industrial Los Huertecillos, Nave 13

28350 Ciempozuelos (Madrid)

Dipòsit legal: B 23064-2022

ISBN: 978-84-16623-78-5

La reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, compresa la reprografia i el tractament informàtic, i també la distribució d'exemplars mitjançant lloguer i préstec, resten rigorosament prohibides sense l'autorització escrita de l'editor o entitat autoritzada, i estaran sotmeses a les sancions establertes per la llei.

Distribueix: DINSIC Distribucions Musicals, S.L.

Magatzem: Sepúlveda, 84 - 08015 Barcelona

Seu social: Gran Via de les Corts Catalanes, 529 - 08011 Barcelona

email: dinsic@dinsic.com

www.dinsic.com

dinsic.com

Als meus pares per haver-me mostrat i ensenyat allò tan fàcil de dir, i difícil de fer: estima'm quan menys m'ho mereixo perquè és quan més ho necessito.

ÍNDEX

PREFACI A LES CANTATES DE BACH – MIQUEL DE PALOL	11
Introducció.....	15
EL PRIMER NADAL DE BACH A LEIPZIG (CANTATA BWV 63)	19
TÉ FUTUR LA VERITAT? (CANTATA BWV 248/II)	24
BONA NIT, OH TU CRIATURA! (CANTATA BWV 64).....	29
CANTEU AL SENYOR UN CÀNTIC NOU! (CANTATA BWV 190).....	34
TOT ESPERANT ELS REIS (CANTATA BWV 58)	40
EPIFANIA SONORA (CANTATA BWV 248/VI)	44
ENCARA AVUI O MÉS ENLLÀ DE MANTENIR-SE VIU (CANTATA BWV 32).....	48
DÉU MEU, FINS QUAN? (CANTATA BWV 155)	52
AQUÍ HI HA DÉU (CANTATA BWV 156).....	56
UN CAPÍTOL EXCELS (CANTATA BWV 92).....	59
ESPERANCES PETITES I PRECÀRIES (BACH CANTATA BWV 82)	63
SECRETS DE L'ÀNIMA (CANTATA BWV 18)	67
BACH, EL CANDIDAT MEDIOCRE (CANTATES BWV 22 I BWV 23)	70
DUES MISSES LUTERANES PER A DOS DIUMENGES DE QUARESMA (BWV 234/28 I BWV 235)	75
PLANTA CARA, DONCS, AL PECAT! (CANTATA BWV 54)	77
UNA DE LES MÉS GRANS OBRES MESTRES DE BACH (CANTATA BWV 198)	80
UNA MÚSICA QUE M'INTERESSA DE VERITAT (MOTET WBV 244)	84
BACH I EL DIA DE L'ANUNCIACIÓ (CANTATA BWV 1)	87
REI DEL CEL, SIGUES BENVINGUT! (CANTATA BWV 182)	90
EL MISTERI DE LA BELLESA (PASSIÓ SEGONS SANT MATEU BWV 244).....	93
L'ESPERA IMMENSA (CANTATA BWV 4)	96
L'ALEGRIA DEL TEMPS PASQUAL (CANTATA BWV 66).....	99

TRES CANTATES PER AL DIMARTS DE PASQUA (CANTATES BWV 145, 158 I 134)	102
EL PRÍncep DE LA PAU (CANTATA BWV 67).....	106
LES CANTATES PER AL DIUMENGE DE MISERICORDIAS DOMINI	
(BWV 104, BWV 112, BWV 85)	109
ALLÒ QUE FA DÉU ESTÀ BÉ? (CANTATA BWV 12)	113
DÍPTIC DE CANTATES PER AL DIUMENGE DE «CANTATE» (CANTATA BWV 108 I BWV 166)	117
DÉU NO FA COM EL MÓN (CANTATA BWV 86).....	120
QUAN S'ESDEVINDRÀ, QUAN ARRIBARÀ EL DESITJAT MOMENT? (BWV 11)	123
EL QUE NO EM MATA EM FA FORT (BWV 183 I BWV 44)	126
UN DELS MISTERIS MÉS GRANS DEL CRISTIANISME: LA PENTECOSTA (BWV 34)	130
UNA VERSIÓ ESPECIAL PER A LA CANTATA DEL DILLUNS DE PENTECOSTA (BWV 68)	134
L'HORA DE SATANÀS HA D'ARRIBAR... (BWV 175)	138
LA FASCINACIÓ DE BACH PEL NÚMERO TRES (BWV 129).....	143
COMPARTEIX AMB ELS FAMOLENCs EL PA (BWV 39)	147
EL FOC PURIFICA LA PLATA (BWV 76 I BWV 2)	151
L'ANYELL DEGOLLAT ÉS Digne DE REBRE EL PODER (BWV 21)	156
UN PROFETA OBSCUR (BWV 7)	162
ESTIC IMMERs A LA BATALLA I RESISTEIXO! CANTATA BWV 177	165
ANIMUS LOCI (BWV 147)	169
SENSE CONFIANÇA NO HI HA FUTUR POSSIBLE (BWV 88 I BWV 93)	173
PLAENT REPÒS (BWV 170).....	178
PER QUÈ ET VOLS ENTRISTIR, BENVOLGUDA ÀNIMA MEVA? (BWV 107).....	182
PELS SEUS FRUITs ELS CONEIXEREU (BWV 136)	185
UNA ALTRA OBRA MESTRA MÉS (BWV 105).....	189
EL DOLOR A LA CANTATA 46 (BWV 46)	193
CARTOGRAFIES DE L'ÀNIMA (BWV 199).....	198
OBRE'TI! (BWV 69a).....	202
LA CONTRACULTURA BACHIANA (CANTATA BWV 164).....	205

A LA MEMÒRIA D'OLATZ VÁZQUEZ (BWV 78).....	209
L'ESPERANÇA PERTANY A L'INVISIBLE (BWV 100)	213
DE PREGUNTES I RESPOSTES (BWV 8).....	217
DE LLOANÇA I HUMILIACIÓ (BWV 47)	220
LA SALVACIÓ, LA FORÇA, EL REGNE I EL PODER DE DÉU (BWV 50)	223
ENCARA (BWV 169)	226
VINE, O MORT, DEL SON GERMANA (BWV 56)	229
Vaig anhelant a buscar-te.....(BWV 49).....	232
PARAULA DE BRAHMS (BWV 109)	235
EL «DIA D» DEL LUTERANISME (BWV 80).....	239
ASSAIG MUSICAL (BWV 55).....	244
MÓN FALS (BWV 52)	247
OH, ETERNITAT PARAULA ATRONADORA! (BWV 60).....	251
ON HI HA CARRONYA S'APLEGUEN ELS VOLTORS (BWV 90)	253
LEIPZIG: 28 DE NOVEMBRE DE 1723 (BWV 61)	256
AMATENTS I CONSCIENTS: ¡AL LORO! (BWV 70)	259
CORAL I ORIGEN (BWV 186).....	263
BACH, EL CINQUÈ EVANGELISTA (BWV 147a).....	266
CODA FINAL: QUE LA TEVA GLÒRIA SIGUI CANTADA	270
ANNEXE. LA GRAN CONJUNCIÓ DE 2020	271
ÍNDIX DEL CALENDARI LITÚRGIC I CANTATES ESCOLLIDES	273

PREFACI

Johann Sebastian Bach sembla inacabable no només en la dimensió de la seva obra, sinó també en tot el que se'n pot arribar a dir. Seria una curiositat anecdòtica veure quin personatge de la Història ha concitat al seu voltant més glosses, estudis, biografies i anàlisis des de diversos d'aspectes. Jesucrist? Buda? Plató? Elisabet I d'Anglaterra? Napoleó? Marx? Freud? Einstein? Hitler? Gandhi? Homer? Miquel Àngel? Shakespeare? No me jugaria a posar Bach darrere de cap d'aquests noms. Parlar de Bach és una manera de mostrar com un se situa al món.

Ja havia llegit a la pàgina d'internet *www.nosolocine.net* la majoria de textos presents del savi musicòleg i excel·lent amic Oriol Pérez Treviño, a qui fa temps que incito a fer-ne una àmplia selecció convertida en un llibre. Em plau, per tant, en especial que s'hagi animat a fer-ho amb aquests textos sobre cantates de Bach, reunides a propòsit del confinament per la pandèmia del Covid 19. No reiteraré el que ell mateix situa i explica tan bé tot seguit. A propòsit de la *Cantata BWV 156* fa esment de la meva persona. Certament, tenim un «Projecte Bach» en marxa, i la nostra trobada en l'espiritualitat bachiana no té fissures, tot i procedir de punts de partida diferents però tampoc oposats; potser jo em sento més còmode amb el Bach de les sentències de Cioran: *Si algú li deu tot a Bach, sens dubte és Déu. (...) Quan sentim Bach, veiem germinar Déu. (...) Després d'un Oratori, d'una Cantata o d'una Passió, Déu ha d'existir. Si no, tota l'obra del Cantor seria una il·lusió esquinçadora.*

El primer que he anat a buscar en els textos presents ha estat la tria de les peces. Dir que la trobo excel·lent seria ociós. Qualsevol altra també ho hauria estat. La inhumana –i segurament per això tan humana– brutalitat del geni de Bach duu al fet que en el seu catàleg no hi ha hagut ni un sol nyap detectat per aquest cronista. Si una cantata és descomunal, la següent n'és més. No en sé destacar cap, perquè les hauria de destacar totes. Sí que és apreciable, i del tot encomiable, el conjunt confegit per Oriol Pérez i Treviño (OPT), la seva seqüència i la seva coherència argumental, que en fa un relat circular i perfecte. La selecció és un bell viatge per l'any litúrgic i pels registres i les peculiaritats que configuren la *identitas in varietate* de l'obra de Bach en conjunt, i de les cantates en particular (com també ho seria l'obra per orgue, formalment dividida en dos grans blocs: els preludis i fugues d'una banda, i de l'altre els corals).

OPT és bon coneixedor dels tractats i vademècums sobre les cantates de Bach. Més enllà de les biografies fundacionals de Forkel i Spitta, la primera de referència específica sobre cantates d'Alfred Dürr, i les posteriors –incloses en visions del conjunt de l'obra– de Basso i de Wolff, i l'especialitzada, però no exhaustiva, de Gardiner.

OPT no defuig les observacions tècniques, sinó que s'hi esplaia entre esplais d'esplèndides sensacions i emocions particulars, i és en part a través d'aquest tret on reafirma la intenció general ja expressada de forma explícita en la introducció, i reiterada sovint al llarg del llibre, expressament plantejat com un objecte de consolació en temps de sostobar. La descripció de les cantates corre en paral·lel amb la constatació del món on vivim, de les pèrdues i els defectes, amb el desassossec del deslluïment de valors. OPT no estalvia la crítica i el lament, i mostra com la música coral del Cantor és una possible curació sistematitzada, en cap cas efectiva si no es complementa amb una dràstica revisió dels valors en auge, i amb actuar en conseqüència.

El valor de consolació de la música sembla acceptat i practicat en general pels humans, i es desplega en múltiples registres adaptats a les variades ocasions i, com la majoria d'usos en la vida, s'adiu als oients d'acord amb el caràcter de cadascú. OPT exposa què fa especial el conjunt de la cantates de Bach, i fins i tot una selecció: el recorregut pels diferents registres formals, el seu abast emocional, tant per les ocasions de què es tracti com en la idiosincràsia dels destinataris.

L'extraordinària basculació expressiva entre l'ansietat i els dubte d'una banda, de l'altra la confiança, l'espera i la joia travessa i articula l'obra sacra de Bach. El seu geni, destinat segons tots els indicis als cristians, regira i commou també agnòstics, ateus, indiferents i escèptics –com és el cas, aquest últim, de l'autor d'aquestes línies proemials–, perquè la seva perfecció formal, l'adequació al relat del conjunt i els prodigis de l'ordre intern, de proporcions i de construcció numèrològica al servei d'un potentíssim aparell simbòlic, en fan una construcció de significat i valor universals.

OPT dosifica amb extrema saviesa i sensibilitat atendre tant el context humà com els detalls de l'ofici –accessibles a les xarxes amb immediatesa i facilitat, mal que no sempre amb el detall i les subtilestes amb què es presenten aquí–, fins a arribar a mostrar la proximitat entre els dos conjunts d'elements, i l'extensa, impecable coincidència i mútua relació de causa i efecte en les dues direccions.

Els tres-cents anys que separen el temps actual del de Bach –el juny de l'any vinent es compliran de l'inici de la fecundíssima i final estada a Leipzig– converteixen en una difícil operació intel·lectual i sensorial imaginar-se i reproduir en la mesura del possible el difícil i sovint treballós exercici de conjunció entre responsabilitat i compassió proposada per Bach en l'incomparable repertori de les cantates. Es pot dir que el pla de Bach és un múltiple programa d'admonició, ànim per la qüestió de bé i consolació per la freqüent aridesa del camí de l'absolut. Quina és la manyaga, l'esquer d'aquest procés de coneixement, amb la salvació final com a destí? El descrèdit dels absoluts en el món fragmentat i descuradament trivialitzat podria abocar a la idea que el gust per Bach –i per Telemann, Graupner,

Graun, Buxtehude, Zelenka, Fischer, Hasse, Händel— està en perill, o com a mínim en declivi. Què manté, i potser aviva i tot, la flama d'aquest gust, d'aquesta fascinació? Es pot aventurar que les noves formes de interpretació, l'anomenada *Corrent Històrica*, hi ha tingut un paper important quan ha allunyat la moda pseudoromàntica i, a través d'una aproximació historicista sempre dubtosa i discutible, ha acostat la música barroca i preclàssica a la sensibilitat actual, fet d'altra banda gens estrany, perquè tal tendència és indeslligable, i per tant també producte alhora que contribuïdora a la formació d'aquesta nova sensibilitat.

Més enllà dels relats ideològics, què té Bach, què tenen les seves cantates, que fa que arribin a sensibilitats socials, ètniques i doctrinals tan diverses, i sovint oposades entre elles? Quan OPT blasma la cultura de la indiferència i l'apologia de la ignorància i el mal gust que escanya una part tan important de la societat, revela per contrast amb la reiterada posició de principis l'incommensurable tresor espiritual del corpus bachian. Fins i tot despullada d'intencions, si tal cosa fos possible, l'obra de Bach continuaria exigint i propiciant que el resultat de la mirada i el sacsejament interiors produïts es girin cap a l'exterior i permetin la il·lusió de fer possible un tracte amb el món més responsable, atent i acurat, en definitiva reflex de la bellesa, en l'accepció més àmplia i elevada del mot.

Té alguna expectativa real la invitació bachiana —tan ben presentada per OPT— a distanciar-se de la bestialitat ambiental per cultivar l'esperit? L'escepticisme i la confiança són trumfos a les nostres mans, i de ningú més. Per què, aleshores, ens semblen de tan mal operar, de tan mal inclinar en direccions favorables? En definitiva —i és una de les menys trivials de totes les aspiracions—, per què no ens acabem de creure que ens ajudin a ser millors éssers humans.

Miquel de Palol
Octubre de 2022

INTRODUCCIÓ

Fa molts anys que porto un dietari personal. Exactament, des de gener de l'any 1995. Han estat desenes de quaderns de notes i llibretes on he escrit reflexions sobre temàtiques de diferent índole que em suscitaven l'haver d'escriure i poder dir-hi la meua. També, el poder tractar qüestions més personals on la seva escriptura venia a ser com una espècie d'autoexorcisme, una veritable territorialització dels problemes amb l'afany de no caure en aquell parany degudament alertat per una figura canònica de la literatura catalana com l'és Ausiàs March: *Malament viu qui té lo pensament per enemic*.

Aquest dietari el portava de forma secreta fins que amb l'esclat de la pandèmia, per la irrupció del virus SARS-CoV-2, vaig començar a compartir alguns dels escrits amb el desig de voler també compartir el moment de gran perplexitat que em suscitava tota aquella situació sociosanitària. Algun dels escrits van arribar a les mans de l'activista musical i bon amic Lluís Cabrera, president de la Fundació Taller de Músics, qui va posar-me en contacte amb el que és el veritable responsable de que avui estigui escrivint aquesta introducció al meu dietari personal en forma de pelegrinatge pels cicles de cantates de Johann Sebastian Bach: José López Pérez.

José López Pérez, que per aquelles coses que té la vida porta el mateix nom que el d'un escultor espanyol més o menys contemporani de Bach, és un guionista, director de cinema, promotor cultural que, des de fa més de deu anys, impulsa la capçalera digital www.nosolocine.net on, com molt bé diu el seu títol, es tracta de cinema, però no només... De manera generosa i entusiasta, José López, va acollir la idea de poder desplegar i traslladar l'escriptura dels meus escrits personals a un nou format que vam convenir d'inserir en una secció de la capçalera titulada: *Aquí el temps esdevé espai*.

Per als wagnerians el títol els farà somriure perquè, com bé saben, coincideix amb un moment realment meravellós del primer acte del *Parsifal* (1882) de Richard Wagner (1813-1883). Exactament aquell en que el personatge de Gurnemanz es dirigeix al protagonista i li diu: «*Ja ho veus, fill meu, aquí el temps esdevé espai*». Durant cent vint-i-sis dies seguits van publicar-se diàriament a *Nosolocine* uns articles que van coincidir amb els dies de confinaments més durs i restrictius. Acabats aquests, però, vam convenir amb l'editor de no aturar aquí el projecte i vam iniciar una nova secció titulada *Entre clàssics*.

Sense saber molt bé el perquè, amb l'arribada del primer Nadal de pandèmia, enmig d'una situació personal força complicada i no exempta de patiment, vaig voler arrencar algun projecte especial com ho va ser i és aquest recorregut: cada

EL PRIMER NADAL DE BACH A LEIPZIG (Cantata BWV 63)

Divendres, 25 de desembre de 2020

Com a conseqüència de la publicació de l'article «*La gran conjunció de 2020*»¹ no han estat pocs els lectors que, en privat, m'han preguntat si, de veritat, crec en la disciplina de l'astrologia. Em sembla que reduir-ho a una qüestió de creença o no, és massa limitador per una qüestió encara més essencial i que, massa sovint, obviem: l'afectació que tenen els astres en tot moment a les nostres vides. Com que, a passos agegantats i sense adonar-nos-en, ens hem acabat convertint en una espècie de robots humans constituïts per un dispositiu de telèfon mòbil al que li penja un cos humà, sovint força musculat i tatuat, pensem que els astres no ens afecten ni poden afectar-nos per a res. Però que ens afecten és tan fàcil com fer la prova de tallar-se els cabells o les ungles en segons quina lluna. Es diu, així, que la lluna creixent afavoreix el creixement del cabell, després d'haver-se'l tallat. Per tant, si volem que el nostre cabell creixi més ràpid, un ha de tallar-se'l en el període comprès entre la lluna nova i la lluna plena. Qui diu això no és cap astròleg ni cap persona esotèrica, sinó el meu barber José, el de tota la vida, que mai ha dubtat de l'afectació de les llunes, com tampoc en dubten els pagesos en el moment de sembrar.

Si això afecta de forma més invisible, hi ha altres qüestions que encara són més evidents com ara que a l'estiu gaudim de més hores de sol i a l'hivern de menys. Des de la instal·lació de la xarxa elèctrica, als pobles i ciutats, resulta evident que les vides dels homes i dones han canviat per sempre més, en poder realitzar activitats més enllà de les estrictes hores de sol. En altres temps, només pel fet d'haver de viure segons el que possibilitava l'anomenat astre rei, la humanitat era una espècie animal que vivia amb una major harmonia amb el seu entorn natural més immediat, per la qual cosa vivia, sí o sí, dins un cicle lligat al calendari solar que és el que acabava marcant les seves vides.

Avui és el dia que una part de la Cristiandat celebra el Nadal, el dia que es commemora el naixement de Jesús de Natzaret, segons els evangelis, a Betlem. Més enllà d'aquesta tradició cristiana, cert és que abans de l'aparició del mateix cristianisme els pobles de l'antiguitat ja celebraven, durant el solstici d'hivern, alguna cosa semblant al naixement del Sol. I és que, en efecte, precisament és

---

¹ Podeu trobar aquest article a la pàg. 273

AQUÍ HI HA DÉU (Cantata BWV 156)

Diumenge, 24 de gener de 2020

En el moment d'escriure aquestes línies, i sense voler avançar-me a una temàtica que estic desenvolupant en forma d'assaig juntament amb l'amic escriptor Miquel de Palol, no em puc estar d'assenyalar l'associació que força sovint fem d'algunes obres de Bach amb Déu. Per als que som creients no hi ha problema, començant pel fet que el mateix Bach estava totalment convençut d'allò que ja hem escrit: quan una obra estava més ben composta, elaborada i interpretada, també estava més a prop de Déu. I per als no creients? M'atreviria a dir que l'escoltar una música que, en darrera instància, és de naturalesa transcendent els insta a fer-se un reguitzell de preguntes que els fa ser conscients, inevitablement, de la presència d'una realitat inefable.

La primera vegada que em vaig adonar del que acabo d'escriure va ser estant amb els músics Joan Vives i Jordi Comellas. En certa ocasió, a casa d'en Jordi Comellas, aquest no es va poder estar de fer-nos escoltar un moment molt determinat de la *Matthäus Passion BWV 244* (1727) com ho és l'ària *Aus Liebe will mein Heiland sterben* interpretada per un nen cantor dels Tölzerknabenchor i amb aquell acompanyament «inefable» sorgit de la suma de flauta travessera i dos oboes *da caccia*. Era en la versió mítica que acabava de sortir al mercat de Gustav Leonhardt al capdavant de la no menys mítica orquestra belga de *La Petite Bande*. Recordo, com si fos ara, malgrat que estic parlant dels primers anys de la dècada dels noranta, la transformació absoluta d'aquella tarda i de tot l'habitable en el que estàvem tot escoltant aquella ària en qüestió. En acabar, sense alçar la veu, un dels dos –em sembla que el propi Comellas, no pas excessivament creient ell– va dir alguna cosa semblant a: «*Aquí hi ha Déu*».

No entrarem ara en la complexitat metafísica i conceptual de la qüestió, però la *Sinfonia* inicial amb la que s'inicia la cantata *Ich steh mit einem Fuß im Grabe* (*Ja tinc un peu dins la fossa*), *BWV 156*, composta per al tercer diumenge després de l'Epifania, és un d'aquells moments que ens porta a una ineludible associació de la música amb la Divinitat. Es tracta d'una *sinfonia* que és una instrumentació per a oboè, corda i baix continu del famós segon moviment del *Concert en fa menor per a clavicèmbal BWV 1056*. Sense precisar si Bach, en aquesta *sinfonia*, va reutilitzar com a moviment orquestral d'obertura el moviment d'un concert per a oboè, avui perdut, o bé si aquest és una instrumentació de l'esmentat moviment del

BWV 1056, una cosa és ben certa: Bach va voler amb aquesta elecció conduir a l'oient (creient) a un estat de quietud, beatitud salvífica i serenor que, intrínsecament, associem a la manifestació d'allò diví. I ho fa just abans que siguem immersos en el segon moviment. Estructurat aquest en forma d'ària per a tenor que dialoga amb un coral desglossat per la soprano i acompanyament de corda obligada, aquest número ens porta a un dels moments en el que, segons la teologia cristiana, més necessitem de la presència i de l'acompanyament de Déu: l'hora de la nostra mort. I el text de Picander no en deixa cap dubte, a través d'una composició que sàviament combina amb la primera estrofa de l'himne *Mach's mit mir, Gott, nach deiner Güt* de Johann Hermann Schein (1586-1630):

Tenor:

Ich steh mit einem Fuß im Grabe,

Soprano:

Machs mit mir, Gott, nach deiner Güt,

Tenor:

Bald fällt der kranke Leib hinein,

Soprano:

Hilf mir in meinen Leiden,

Tenor:

Komm, lieber Gott, wenn dirs gefällt,

Soprano:

Was ich dich bitt, versag mir nicht.

Tenor:

Ich habe schon mein Haus bestellt,

Soprano:

Wenn sich mein Seel soll scheiden,

So nimm sie, Herr, in deine Händ.

Tenor:

Nur lass mein Ende selig sein!

Soprano:

Ist alles gut, wenn gut das End.

Tenor:

Ja tinc un peu dins la fossa,

Soprano:

Déu, fes de mi el què et sembli bé,

Tenor:

El meu cos hi caurà aviat,

Soprano:

Ajuda'm en el meu sofriment,

Tenor:

Vine, si tu ho vols, Déu estimat,

Soprano:

El què t'imploro no m'ho pots negar

Tenor:

Ja he agençat la meva llar.

Soprano:

Quan la meva ànima li calgui partir

Pren-la, Senyor, amb les teves mans.

Tenor:

Fes, només, que tingui un joiós final!

Soprano:

Tota cosa és bona, si és bona la seva fi.

Malgrat estar compost en la tonalitat de Fa Major i en un estil italianitzat no és menys cert que, amb dolçor, som convidats a participar d'un espai característic, dramàtic i patètic, característic del període barroc, com ho era el del *Memento mori*, alguna cosa així a «recorda que has de morir». L'antropòleg i jesuïta Xavier Melloni ha apuntat com l'actual pandèmia del COVID-19 ens ha portat, inevitablement, a la constatació de dos invisibles: el del propi virus, però també el de la realitat de la mort.

VAIG ANHELANT A BUSCAR-TE..... (BWV 49)

Dijous, 21 d'octubre de 2021

Aquest diumenge no vam publicar l'article corresponent a la cantata del dia. I per no perdre el fil conductor d'aquest immens recorregut per les cantates bachianes, m'ha semblat que avui era un bon dia per recuperar l'article corresponent a la cantata per al vintè diumenge després de la Trinitat. Un diumenge de la que ens han arribat tres exemples, amb les números de catàleg *BWV 162* (1715), *BWV 180* (1724) i *BWV 49* (1726). D'aquestes he escollit la tercera que es correspon amb una de les diferents cantates que Bach va compondre en la forma de *Diàleg* i que porta per títol *Ich geh und suche mit Verlangen* (*Vaig, anhelant, a buscar-te*), *BWV 49*. Estrenada a Leipzig el 3 de novembre de 1726, hi ha qui ha apuntat que és un dels exemples més reeixits del coneixement profund de l'estil italià per part del músic d'Eisenach i, certament, la no participació del cor ens fa pensar, ràpidament, en una cantata profana provinent del país transalpí, però escrita en llengua alemanya. Amb un llibret anònim, atribuït en alguna ocasió a Christian Friedrich Henrici (1700-1764) àlies Picander, la seva inspiració es relaciona amb el bell, i també críptic, fragment de l'*Evangelí segons Sant Mateu* (22,1-14) on Jesús de Natzaret compara el regne de Déu amb un banquet de noces....

Jesús es posà a parlar-los novament en paràboles. Els digué:

– Amb el Regne del cel passa com amb un rei que celebrava el casament del seu fill. Va enviar els seus servents a cridar els convidats a les noces, però ells no hi volien anar. Llavors envià uns altres servents amb aquest encàrrec:

– Ja tinc preparat el meu banquet: he fet matar els vedells i l'aviram, i tot és a punt. Veniu a les noces!

»Però ells no en feren cas i se'n van anar, l'un al seu camp, l'altre al seu negoci; i els altres agafaren els servents, els van maltractar i els van matar. El rei, indignat, envià les seves tropes per exterminar aquells assassins i incendiar-los la ciutat. Llavors va dir als seus servents:

– El banquet de noces és a punt, però els convidats no n'eren dignes; aneu, doncs, a les cruïlles dels camins i convida a les noces tothom que trobeu.

»Aquells servents van sortir als camins i van reunir tots els qui van trobar, bons i dolents; i la sala del banquet s'omplí de convidats.

»Aleshores el rei va entrar a veure els convidats i s'adonà que allí hi havia un home que no duia vestit de noces, i li digué:

– *Amic, com és que has entrat aquí sense vestit de noces?*

»*Però ell va callar. Llavors el rei digué als qui servien:*

– *Lligueu-lo de mans i peus i llanceu-lo fora, a la tenebra; allà hi haurà els plors i el cruixit de dents. Perquè molts són cridats, però pocs són escollits.*

«*Molts són cridats, però pocs són escollits*». Poques vegades una frase havia resumit el repte de prendre plena consciència de la invitació que ens fa la pròpia vida en el propòsit de voler realitzar un decidit pas endavant que superi l'habitual estret marc mental de la simple supervivència. Jesús, en efecte, parla amb la força de la paràbola que tanmateix és la que desvetlla el tractament poètic del *Dialogus BWV 49* on ens trobem a dos personatges: Jesús de Natzaret (baix) i l'Ànima humana (soprano). I a propòsit de la veu que encarna aquesta Ànima no ens podem estar de mencionar la bellesa de la interpretació que en realitza la soprano catalana Núria Rial en la versió del Cor i Orquestra de la *J. S. Bach Foundation* que dirigeix el suís Rudolf Lutz. Tota la cantata s'erigeix com un conversa entre Jesús i l'Ànima amarada del llenguatge amatori propi d'uns enamorats. I això que, precisament, no és pas amb un context d'amor que s'inicia la cantata, sinó amb l'energia d'un moviment orquestral provinent del *Concert per a clavicèmbal BWV 1053*. Aquest pòrtic obre cinc números vocals que s'inicia amb una ària per a baix amb un text influït pel bellíssim *Càntic dels càntics de Salomó*

*Ich geh und suche mit Verlangen
Dich, meine Taube, schönste Braut.
Sag an, wo bist du hingegangen,
Dass dich mein Auge nicht mehr
schaut?*

*Vaig, anhelant, a buscar-te,
Coloma meua, Esposa estimada.
Digues-me, on has anat
Que els meus ulls no poden contemplar-te?*

Després d'aquesta ària per a baix amb acompanyament de baix continu, s'inicia pròpiament el *Dialogus* amb un *recitativo accompagnato* on dialoguen els dos personatges. Aquest precedeix a una curiosa ària per a soprano, oboè i *violoncello piccolo*...

*Ich bin herrlich, ich bin schön,
Meinen Heilands zu entzünden.
Seines Heils Gerechtigkeit*

*Per encantar el meu Salvador.
La justícia de la seva salvació
És el meu ornament i el meu vestit de
noces*

*Ist mein Schmuck und Ehrenkleid;
Und damit will ich bestehn,
Wenn ich werd im Himmel gehn.*

*Amb ell vull anar vestida,
Quan vagi cap al Cel.
Estic radiant, estic formosa*

ÍNDIX DEL CALENDARI LITÚRGIC I CANTATES ESCOLLIDES

El primer Nadal de Bach a Leipzig (Cantata BWV 63)	19
<i>Christen, ätzet diesen Tag</i>	
<i>Cristians, graveu aquest dia</i>	
Data d'estrena 1714	
Ocasíó: Primer dia de Nadal	
Té futur la veritat? (Cantata BWV 248 II)	24
<i>Und es waren Hirten in derselben Gegend (Weihnachts Oratorium)</i>	
<i>Hi havia uns pastors a la mateixa regió (de l'Oratori de Nadal)</i>	
Data d'estrena 1734	
Ocasíó: Segon dia de Nadal (Sant Esteve)	
Bona nit, oh tu criatura! (Cantata BWV 64)	29
<i>Sehet, welch eine Liebe hat uns der Vater erzeiget</i>	
<i>Mireu quin gran amor ens ha mostrat el Pare,</i>	
Data d'estrena 1723	
Ocasíó: Tercer dia de Nadal (Sant Joan)	
Canteu al senyor un càntic nou! (Cantata BWV 190)	34
<i>Singet dem Herrn ein neues Lied</i>	
<i>Canteu al Senyor un càntic nou</i>	
Data d'estrena 1724	
Ocasíó: Any Nou	
Tot esperant els reis (Cantata BWV 58)	40
<i>Ach Gott, wie manches Herzeleid</i>	
<i>Oh Déu meu, quanta aflicció!</i>	
Data d'estrena 1727	
Ocasíó: Diumenge després de l'Any Nou	
Epifania sonora (Cantata BWV 248 VI)	44
<i>Herr, wenn die stolzen Feinde schnauben (Weihnachts Oratorium)</i>	
<i>Senyor, si nostres orgullosos enemics esbufeguen de ràbia</i>	
<i>(de l'Oratori de Nadal)</i>	
Data d'estrena 1735	
Ocasíó: Festa de l'Epifania	
Encara avui o més enllà de matenir-se viu (Cantata BWV 32)	48
<i>Liebster Jesu, mein Verlangen</i>	
<i>Estimat Jesús, desig meu</i>	
Data d'estrena 1726	
Ocasíó: Primer diumenge després de l'Epifania	